

“Dicht planten leidt gegarandeerd tot een **incomplete laan**”

Op veel landgoederen levert een mooie laan een belangrijke bijdrage aan het karakter en de herkenbaarheid van het landschap. Daarnaast hebben lanen cultuurhistorische en maatschappelijke waarde. Maar meestal is destijds bij de aanplant een fout gemaakt, constateert laanexpert Simon Klingen. “De bomen zijn te dicht op elkaar geplant en dat is een garantie voor een op termijn incomplete laan.”

Ing. Peter van Houweling, redacteur
De Landeigenaar

Klingen woont op Landgoed Moersbergen, aan het eind van een smal weggetje dat vanaf de rechte, brede kasteellaan naar zijn huis slingert.

De laan naar het kasteel is weliswaar breed, maar ook onvolledig. ‘Als je naar mijn huis komt zie je gelijk een flink incomplete laan’, mailt hij als uitleg waar hij woont.

Klingen heeft van jongs af aan iets met bomen en bos. “Bomen inspireren me, boeien me, verwonderen me: hun lengte, de taaiheid, dat ze heel oud en hoog kunnen worden en de mens hun groei kan beïnvloeden.”

Hij wijst op de maatschappelijke waarde van bos: “Van de functies die het bos vervult, zoals bijdrage aan de biodiversiteit en het voortbrengen van hout, vind ik de schoonheid van het bos, dus de belevingswaarde, maatschappelijk het meest relevant.”

Hij wijst erop dat hij daarom destijds simon@mooierbos.nl als emailadres koos.

Rijnlandse roede

In zijn werk met bossen en bomen kreeg Klingen steeds meer oog voor lanen. In het verleden zijn

“Lanen gaan pas na een halve eeuw imponeren”

die meestal aangelegd voor de status, vertelt hij, vooral die op landgoederen. “Het was om te pronken, mogelijk zelfs als machtsvertoon.” Tegenwoordig speelt dat minder. Nu worden lanen gewaardeerd om hun bijdrage aan het landschap en vanwege hun cultuurhistorische en ecologische waarde.

Lanen gaan pas na een halve eeuw imponeren. “Tijd is een intrigerend aspect van bomen en lanen: de planter ziet nooit hoe de laan op z’n mooist is en de belever ziet nooit de geboorte van de laan.”

Het viel Klingen steeds meer op dat veel lanen incompleet zijn, dat veel van de destijds aangeplante bomen ontbreken. Daarmee is het ritme verloren gegaan. De bomen zijn te dicht op elkaar geplant, stelt de boomexpert. Honderden jaren lang was het op landgoederen gebruikelijk lanen te planten op onderlinge afstand van een Rijnlandse roede, dat is 3,76 meter. Maar dat is veel te dicht op elkaar, stelt Klingen, zelfs twee Rijnlandse roeden is vaak nog te krap. “Toen ik werkte voor het Utrechts Landschap heb ik zelf ook de fout gemaakt om lanen te laten planten op te korte afstand. Pas later, toen ik me erin verdiepte, ontdekte ik waardoor oudere lanen niet compleet zijn: er is gewoon te weinig ruimte voor al die bomen.”

Inboeten is kansloos

Als er bomen in een laan uitvallen, worden vaak nieuwe bomen geplant om het gat op te vullen, het zogenaamde inboeten. “Inboeten is een kans-

Bosexpert Simon Klingen

Simon Klingen (77) is een fenomeen in de wereld van bosbeheerders. Veel bouseigenaren, -beheerders en -liefhebbers kennen hem onder andere van zijn cursussen, zijn boeken -die ook gratis online te lezen zijn- en van zijn puntige columns in het Vakblad Natuur Bos en Landschap. Klingen wordt soms gevraagd als mediator in situaties waar omwonenden protesteren tegen het kappen van bomen. Hij geeft hier ook een cursus voor: Zagen geeft Vragen.

Simon Klingen in een laan bij Kasteel Heeswijk in Heeswijk-Dinther (NBr.): "Bomen inspireren me, boeien me, verwonderen me." Eigen foto

loze missie", stelt Klingen. "Er wordt onvoldoende over nagedacht. Als je omhoogkijkt, zie je dat de nieuwe boompjes geen schijn van kans hebben onder het bladerdak van de andere bomen. Alleen bij een wijd plantverband hebben de jonge bomen ruimte om zich te ontwikkelen."

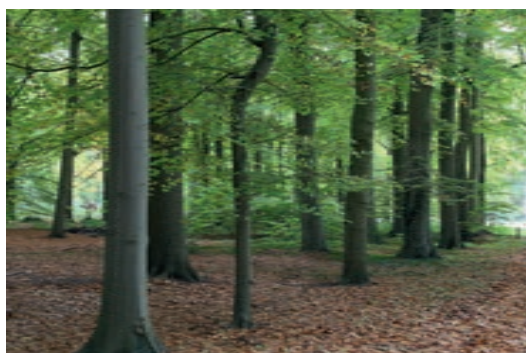
Te dicht op elkaar planten, gebeurde niet alleen vroeger; Klingen ziet regelmatig lanen die nog recent te dicht zijn geplant. Als voorbeeld noemt hij de Schelmseweg in Arnhem. "Daar is een factor twee tot drie te veel beuken geplant, zelfs in twee rijen! Die bomen kosten 300 euro per stuk, en dan moeten ze nog geplant worden."

"Voor lanen geldt: wijs planten is wijd planten", zegt Klingen. Een ruim plantverband geeft de beste kans op een langdurig complete laan. 'Ja, maar als ze dichter op elkaar staan, toont het meer', krijgt Klingen vaak te horen als reactie op zijn pleidooi voor een wijder plantverband. Klingen: "Ik gun iedereen zijn eigen fouten, maar als je wilt dat alle bomen het zullen redden, dan moet je ze verder uit elkaar zetten. Anders heb je na veertig jaar de eerste uitvallers en ben je na tachtig jaar misschien wel twee derde van de bomen kwijt."

'Ze staan wel te dicht op elkaar, maar we gaan ze uitdunnen', is ook een regelmatige reactie op Klingen zijn betoog. "Daar komt niets van terecht", stelt Klingen. "Bij uitdunnen ga je namelijk gega-randeerd het ritme verliezen. Als je om en om wilt uitdunnen begin je bij boom twee, dan bij boom vier enzovoorts. Maar voordat je twintig meter verder bent, stop je gefrustreerd, want boom vier is misschien een hele dikke, maar boom vijf, die blijft staan, kan net een miezerig boompje zijn."

Een schok voor laanbelevers

Maar wat doe je dan met een incomplete laan? Veel eigenaren komen voor die vraag te staan, omdat nu veel lanen op het eind van hun leven zijn. "De vervalfase levert dilemma's op voor de eigenaar en beheerder van de laan, want iedereen is dol op oude bomen." Hij noemt voorbeelden van landgoederen waar verjongen van een laan tot hevige protesten heeft geleid. "Voor de landgoedeigenaar is het zijn laan, maar vaak genieten er vele honderden mensen van die laan, sommigen zelfs elke dag. De laanbelevers bekommeren zich er niet om wie de eigenaar is, totdat het op onderhoud of verjonging aankomt. Natuurlijk zorgt dat

"Inboeten (het opvullen van een gat met een nieuwe boom) is een kansloze missie", stelt Klingen. Foto: Peter van Houweling

De laan naar Landgoed Mariënwaerd is een voorbeeld van een laan met een voldoende wijd plantverband. Foto: Peter van Houweling

“Voor lanen geldt: wijs planten is wijd planten”

voor emoties, dat is goed te begrijpen.”
Als een laan op het eind van z'n leven loopt en er inmiddels veel bomen door ouderdom zijn uitgevallen, zijn er in beginsel twee opties mogelijk: alle nog resterende bomen vellen en een totale herplant, of nieuwe bomen planten op de plek waar oude zijn weggevallen. Klingen: “Het nadeel van de eerste optie is de schok voor de belevers van de laan, dat geeft maatschappelijke weerstand. Je moet sowieso een halve eeuw wachten voordat de laan weer iets voorstelt. Het voordeel is wel dat er weer een eenheid is. Het nadeel van tussenplanten is dat de eenheid en het ritme verloren gaan.”

Goede voorbeelden

Gelukkig zijn er ook goede voorbeelden, vooral in steden. Ook op landgoederen en buitenplaatsen zijn goede voorbeelden, zoals de Notenlaan op

De laan naar slot Moermond in Renesse (Zld.).
Foto: Peter van Houweling

Landgoed Mariënwaerdt en de eikenlaan bij de Gelderse Toren in Spankeren bij Dieren. “Dat is een spectaculaire laan.”

Advertentie

Advertentie

BORGMAN BEHEER
ADVIES

Toegewijd partner voor bos, natuur en landschapsbeheer

- Beheerplanning & Bosontwikkeling
- Bosinventarisatie & Monitoring
- Klimaatlim bosbeheer
- Blessen & Houtmeten
- Boomveiligheidscontrole
- Flora & Faunachecks
- Natuurbrandpreventie
- Beheerkaarten & GIS
- Remote Sensing & Advanced GIS
- Houtverkoop & bosexploitatie

Uw adviseur voor de beheerpraktijk!

(0317) 76 90 45
info@borgmanbeheer.nl
borgmanbeheer.nl

SALTUS
Rentmeesters

Saltus Rentmeesters is uw partner in grond- en pachtzaken

Wij beheren **gronden, gebouwen en landgoederen** en verzorgen **pachtzaken** en **contractbeheer** met grote nauwkeurigheid. Daarnaast bemiddelen we bij de **aan- en verkoop van onroerende zaken**, voeren we professionele **taxaties** uit en zijn we gespecialiseerd in **grondverwerving**. We bieden heldere **adviezen** bij complexe vraagstukken in het **landelijk gebied**.

Deskundig, nuchter en betrokken: voor het beste resultaat.

saltusrentmeesters.nl

Dokter van Deenweg 162
8025 BM Zwolle

info@saltusrentmeesters.nl
038 - 422 77 69